

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 02.10.2026
Sayı : 1981

10/4629

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gıda endüstrisinde kullanılan renklendiriciler ve katkı maddeleri, başta çocuklar olmak üzere tüm toplumun sağlığını doğrudan etkilemektedir. Gelişmiş ülkelerde ve Avrupa Birliği mevzuatında gıda katkı maddeleri, sadece ilk onay sürecinde değil, yeni bilimsel veriler ışığında sürekli ve dinamik olarak yeniden değerlendirilmektedir. Özellikle bazı renklendiricilerin çocuklarda dikkat dağınıklığı ve hiperaktiviteyi tetiklediğine dair bilimsel bulgular, ürün etiketlerinde açık ve uyarıcı ifadelerin yer almasını zorunlu kılmaktadır.

Ülkemizde Türk Gıda Kodeksi dâhilinde yürütülen denetimlerin, Kabul Edilebilir Günlük Alım Miktarı (ADI) takiplerinin ve etiketleme zorunluluklarının etkinliğinin incelenmesi, gıda güvenliği altyapımızın uluslararası bilimsel standartlara ulaştırılması, doğal yollardan elde edilebilen alternatiflerin kullanılmasına yönelik çalışmalar yapılması ve geleceğimiz olan çocukların sağlığının korunması amacıyla Anayasanın 98. Maddesi, TBMM İç Tüzüğü'nün 104 ve 105. Maddelerine göre Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz. 1.10.2026

Ömer Fethi GÜRER
Niğde Milletvekili

GEREKÇE

Gıda güvenliği, bir toplumun biyolojik varlığını, nesillerin sağlığını ve geleceğini doğrudan koruma altına alan en temel egemenlik unsurudur. Hazır gıda sanayisinin büyümesiyle birlikte gıdaların albenisini, rengini ve raf ömrünü yapay yollarla artırmak amacıyla kullanılan kimyasal renklendiriciler, ülkemizde de kitlesel bir tüketim maddesi haline gelmiştir.

Ancak başta geleceğimiz olan çocuklarımız olmak üzere toplumun her gün maruz kaldığı bu yapay kimyasallar; nörogelişimsel bozukluklardan dikkat eksikliğine ve hiperaktiviteye kadar çok geniş bir yelpazede ciddi halk sağlığı tehditleri oluşturmaktadır. Ülkemizde gıda katkı maddelerine yönelik mevzuat kâğıt üzerinde mevcut olsa da, halk sağlığını sahada doğrudan koruyacak kurumsal mekanizmalar işletilmemekte ve çok ciddi yasal zafiyetler yaşanmaktadır.

Türkiye'de gıda katkı maddelerinin ve renklendiricilerin insan sağlığı üzerindeki etkilerini yeni bilimsel veriler ışığında anlık olarak inceleyen, bağımsız ve sürekli güncellenen ulusal bir gıda güvenliği otoritesi ne yazık ki bulunmamaktadır. Bu durumda da risk değerlendirilmesi yapılamamaktadır. Yine, çocuklarımızın veya risk altındaki farklı nüfus gruplarının gün içinde ne kadar yapay renklendirici tükettiğine, yasal olarak belirlenen "Kabul Edilebilir Günlük Alım Miktarı" (ADI) sınırlarının aşıp aşılmadığına dair ülkemizde şeffaf, güncel ve kapsamlı hiçbir ulusal tarama veya veri tabanı çalışması yürütülmemektedir.

Çocuklarda dikkat eksikliği ve hiperaktiviteyi tetiklediği tescillenen bu yapay kimyasalların çocuk gıdalarında tamamen yasaklanması ya da endüstrinin bu kimyasallar yerine pancar kökü, havuç, ıspanak gibi doğal bitkisel renklendiricileri ikame etmesini zorunlu kılacak yasal bir teşvik mekanizması ülkemizde mevcut değildir. Çocukların en çok tükettiği renkli şekerlemeler ve cips paketlerinin üzerindeki hiperaktivite uyarıları ya ambalajların arkasına mikroskobik boyutlarda gizlenmekte ya da denetim yetersizliği nedeniyle tamamen göz ardı edilmektedir. Ebeveynlerin şeffaf bilgiye ulaşma hakkı sahada fiilen engellenmektedir. Ülkemizdeki bu ağır zafiyetlerin giderilmesi adına, gelişmiş dünya standartlarında uygulanan ve ülkemizde de mutlaka hayata geçirilmesi gereken kurumsal örnekler mevcuttur.

Örneğin, Avrupa Birliği (AB) ve Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi (EFSA): AB gıda güvenliği sisteminde, bir renklendiricinin gıdalara tek bir kez onay alması yeterli görülmemektedir. EFSA, izin verilen tüm katkı maddelerini yeni bilimsel ve toksikolojik veriler ortaya çıktıkça anlık ve dinamik olarak yeniden değerlendirmektedir. Ülkemizde de bu tarz bağımsız ve dinamik bir bilimsel kurulun ivedilikle kurulması gerekmektedir. AB mevzuatı kapsamında, çocukların aktivite ve dikkat düzeyleri üzerinde olumsuz etkileri kanıtlanan "Southampton Altılsı" (Tartrazin-E102, Allura Red-E129, Sunset Yellow-E110 vb.) gibi renklendiricilerin yer aldığı ürünlerin etiketlerine çok net ve büyük puntolu uyarı yazıları yazılması zorunlu kılınmakta; teknolojik açıdan zorunlu olmayan veya tüketiciyi yanıltma riski taşıyan kimyasalların kullanımına doğrudan set çekilmektedir. Ülkemizde de ambalajlarda saklanan bu uyarıların görünür kılınması ve bu maddelerin çocuk gıdalarında tamamen yasaklanmasının altyapısı kurulmalıdır.

Sonuç olarak; yapay kimyasalların çocuklarımızın sağlığı üzerindeki zararları açıkça bilinirken, bu maddelerin çocuk gıdalarında kullanımının tamamen sonlandırılması, endüstrinin hızla doğal ve bitkisel renklendiricilere geçiş yapmasının yasal altyapısının kurulması ve sahadaki denetim zafiyetlerinin giderilmesi amacıyla Anayasanın 98. Maddesi, TBMM İç Tüzüğü'nün 104 ve 105. Maddelerine göre Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

..... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Mahir POUT	İzmir	Mahir POUT
Türker ATES	Bolu	T. Ates
Fatih ÜN	Etilme	F. Ün
Ali KARADAĞ	USAK	A. Karadağ
Doile Nur SELLİ	ESKİŞEHİR	D. Nur Selli
Engin ALAY	İstanbul	E. Alay
İnan Akşin ALP	Kars Mu.	İ. Akşin Alp
Devir Demir	Ankara	Devir Demir
Orhan SARICAL	Bursa	O. Sarical
Semra DANCE	Ankara	S. Dance
Hasan Öztürkmen	Gaziantep	H. Öztürkmen
Verdi Ömür	İstanbul M.	V. Ömür
Ali Öztürk	K. Maraş	A. Öztürk
R. T. NALBANTOĞLU	İzmir	R. T. Nalbantoğlu
İlhan KESİCİ	İstanbul	İ. Kesici
Nurten Yenter	Behirdiç	N. Yenter
Cem AUSA	Tekirdağ	C. AUSA
Cevdet AKAY	Karabük.	C. Akay
Nermin Yıldırım Koca	Hatay	N. Yıldırım Koca
Gökhan KİŞ	Mersin	G. Kiş